

Oppiva organisaatio ja yhteisöllinen oppiminen

Organisaatiosta on olemassa useita määritelmiä. Tässä nostamme esille kuvailun, joka tuo esille olennaisia seikkoja organisaation olemuksesta, kun se liitetään oppivan organisaation käsitteeseen.

Organisaatio on tyypillinen ihmisten muodostama yhteisö, joka on olemassa jotakin tarkoitusta varten. Organisaatio pyrkii tavoitteisiin jäsentämällä ja jakamalla työtä sekä hyödyntämällä mahdollisia voimavaroja kuten työvoimaa, pääomaa ja teknologiaa. Organisaatiot koostuvat useista alaryhmistä, tehtäväkohtaisista yksiköistä, hierarkkisista tasoista ja maantieteellisesti hajautuneista lohkoista. (Sarala & Sarala 1998.)

Oppivan organisaation tunnuspiirteitä ovat:

arvioiva työskentely
kokemuksellinen oppiminen
yhdessä luodut ja omiksi koetut visiot
osaamisen tiedostaminen
sitoutuminen työhön, vastuullisuus
tiimityöskentely
yhteistyö
luovuus
uudistusmielisyys
erilaisuuden/monenlaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen
itseohjautuvuus
itsearviointi
jatkuva palaute
toisten kuunteleminen ja auttaminen
vapaa sekä kannustava ilmapiiri

Oppivassa organisaatiossa toimivat vuorovaikutus, viestintä ja arviointi. Oppiminen saa aikaan muutosta ja aktivoi osallistumaan, innostaa ja luo uutta.

Organisaatiossa oppiminen näkyy reagointina havaittuihin ulkoisen ja sisäisen ympäristön muutostarpeisiin, joiden ratkaisut ja tulokset siirtyvät mielikuviin ja heräävät henkiin yksilön tasolla (Argyris & Schön 1978). Tästä on kysymys myös tässä koulutusprojektissa. Yhdessä pohtien ja toimien etsitään yhteisöllisiä ratkaisumalleja, jotka motivoivat, innostavat ja hyödyntävät myös oppijaa itseään.

Yhteisöllinen oppiminen

Yhteisö on esimerkiksi elämänmuodon, taloudellisten tai aatteellisten päämäärien perusteella kokonaisuuden muodostava ihmisryhmä tai yhteenliittymä. Yhteisön tunnusomaisia piirteitä ovat yhteinen päämäärä ja mielenkiinnon kohde. Yhteisön toiminta on usein kaksisuuntaista ja sisältää antamisen ja saamisen periaatteen. Hyvin toimiva yhteisö antaa jäsenilleen enemmän kuin jos jokainen sen jäsen toimisi erikseen yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.

Yhteisöllinen oppiminen on toimintaa, jossa suurehko ryhmä yrittää yhdessä tietoisesti ymmärtää tai selittää ja ratkaista jotakin ilmiötä, ongelmaa tai asiaa. Pyrkiessään ymmärtämään ja selittämään ilmiötä, ryhmä tuottaa uutta tietoa, jota ei välttämättä voida

palauttaa kenenkään yksilön tuottamaksi tiedoksi. Tutkiva oppiminen on eräs yhteisöllisen oppimisen muoto.

Yhteisöllisen oppimisen tunnuskuviosta nostamme esille yhteiset tavoitteet, työskentelyprosessin ongelmalähtöisyyden, jaetun asiantuntijuuden, tiedonrakentamisen, ajattelun näkyväksi tekemisen sekä vastuun oppimisen organisoinnista ja oppimisesta.

Yhteiset tavoitteet

Yhteisöllisessä oppimisessa koko ryhmällä tai yhteisöllä on yhteiset toiminnan tavoitteet. Tavoitteena on yhdessä ratkaista jokin ongelma, tai pyrkiä selittämään ilmiö.

Tavoitteeseen pääseminen vaatii koko ryhmältä tai yhteisöltä määrätietoista ponnistelua, asiantuntijuuden jakamista, monitasoista vuorovaikutusta ja kokonaan uuden tiedon luomista.

Työskentelyprosessi

Yhteisöllisessä oppimisessa itse oppimis- ja työskentelyprosessi ovat tärkeämpiä kuin yhteisön tuottama lopputulos. Yhteisöllinen oppiminen on luonteva tapa toimia ja oppia yhdessä, ratkaista ja selittää joskus jopa yksilön ymmärryksen yläpuolelle meneviä ongelmia ja ilmiöitä. Yhteisöllinen oppiminen on tapa suhtautua tietoon ja sen muodostukseen.

Ongelmalähtöisyys

Yhteisöllisessä oppimisessa selitettävät ilmiöt ja tapahtumat muuttuvat kysymyksiksi tai ongelmiksi, joita lähdetään yhdessä ratkaisemaan. Kaikille yhteinen isompi ongelma voidaan jakaa pienempiin osiin, joihin pienryhmät ja yksilöt pyrkivät etsimään, muokkaamaan ja tuottamaan relevanttia tietoa. Lopulta koko yhteisö kerää yhteen tuotetun tiedon ja pyrkii yhdessä, tuotetun tiedon ja jaetun asiantuntijuuden varassa, ratkaisemaan yhteisen pääongelman tai antamaan alkuperäiseen kysymykseen hyvän vastauksen.

Jaettu asiantuntijuus

Yhteisöllisessä oppimisessa kullakin yhteisön jäsenellä on omat vahvuusalueensa, joita halutaan hyödyntää yhteisen ongelman ratkaisemiseksi. Yksilöitä rohkaistaan kehittämään omaa osaamistaan ja asiantuntijuuttaan eteenpäin. Kaikkien yhteisön jäsenten ei tarvitse tietää eikä oppia kaikkea. Osaaminen hajautetaan yhteisön jäsenten kesken ja samalla kevennetään tiedollista kuormitusta yksilötasolla. Uuden tiedon luominen ja ongelmien ratkaiseminen tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteisön jäsenten kesken. Vuorovaikutustapahtumassa yksilöt tuovat oman erityisosaamisensa koko yhteisön käyttöön.

Tiedonrakentelu

Tiedonrakentelu on järjestelmällistä työskentelyä yhteisön tuottamien käsitysten ja ajatusten kehittämiseksi. Tiedonrakentelu liittyy kiinteästi kaikkeen yhteisöllisen oppimiseen. Tiedonrakenteluun kuuluvat tiedon etsiminen, kokoaminen, tuottaminen ja raportointi, tiedon kriittinen arviointi ja tiedosta keskustelu yhteisön kesken.

Ajattelun näkyväksi tekeminen

Yhteisöllisessä oppimisessa ryhmän tai yhteisön jäsenet pyrkivät tuomaan oman ajattelunsa toisille yksilöille näkyvään muotoon. Ajattelun näkyväksi tekeminen helpottaa tiedonrakentelua; tiedon kriittistä tarkastelua, oman ajattelun kehittelyä ja ryhmän yhteisen ymmärryksen syvenemistä. Oman ajattelun näkyväksi tekeminen ei siis helpota ainoastaan yksilön ajattelun kehittämistä vaan koko yhteisön tai ryhmän yhteisen ymmärryksen kehittämistä ja uuden tiedon luomista.

Ajattelun näkyväksi tekeminen helpottaa myös oppimaan oppimisen liittyvien taitojen kehittämistä. Sekä yksilöiden että ryhmän tai yhteisön ajattelun ja tiedonrakentelun prosessia voidaan seurata erityisesti silloin, kun tiedonrakentelun tukena käytetään verkko-oppimisympäristöä. Verkko-oppimisympäristöön tehdyistä viesteistä jää nk. mediajälkiä, joita seuraamalla voidaan analysoida ajattelun ja tiedonrakentelun prosesseja.

Ajattelu voidaan tuoda muille näkyvään muotoon esimerkiksi puhumalla, kirjoittamalla, piirtämällä kuva tai kaavio, tekemällä yksinkertainen animaatio tai sarjakuva jne.

Vastuu oppimisen organisoinnista

Yhteisöllinen oppiminen on toimintatapa ja -kulttuuri, jossa oppijat toimivat itseohjatusti, organisoiden itse sekä oman opiskelunsa että yhteistyön muiden oppilaiden kanssa. Samoin toimijat kantavat vastuun omasta oppimisestaan. Tämä tarkoittaa myös avun pyytämistä tarvittaessa ohjaajalta tai muilta ryhmäläisiltä.

Yhteisöllinen oppiminen ja itseohjautuvuus ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa. Yhteisöllisyys tukee yksilön itseohjautuvuuden kehittymistä ja itseohjautuvuuden vahvistuminen edesauttaa yksilöä toimimaan ja oppimaan yhdessä muiden kanssa.

Yhteisöllisen oppimiskulttuurin luominen on pitkäjänteistä toimintaa. Se vaatii alussa yhteisten sääntöjen sopimista, vuorovaikutus-, yhteistyö- ja opiskelutaitojen kehittämistä ja harjoittelua ja positiivisen, oppimiseen kannustavan ilmapiirin luomista.